

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí v Bratislave 29. novembra 2012 v trestnej veci obžalovaného **Mgr. M. V.** pre trestný čin podvodu spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 250 ods. 1, 5 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení zák. č. 183/1999 Z.z. a iné o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 23. novembra 2011 sp. zn. 2 T 4/2003, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 258 ods. 1 písm. b/, c/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 napadnutý rozsudok **sa z r u š u j e** v celom rozsahu.

Podľa § 259 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 vec **sa v r a c i a** Krajskému súdu v Nitre, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 23. novembra 2011 sp. zn. 2 T 4/2003 ako súdu prvého stupňa bol obžalovaný Mgr. M. V. uznaný za vinného z návodu na trestný čin podvodu podľa § 10 ods. 1 písm. b/ (v rozsudku nesprávne písm. d/), § 250 ods. 1, 4 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 183/1999 Z.z. a trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

ako súkromný podnikateľ na základe živnostenských listov č. Ž. zo dňa 20.11.1995 a č. Z. zo dňa 01.04.1997 vydaných bývalým Okresným úradom v Nitre, oprávňujúcich ho na vykonávanie ohlasovanej živnosti v odbore vydavateľská činnosť, sprostredkovateľská činnosť a iné, pod obchodným názvom

M. V. – S. A. P. P. P., so sídlom na N. M. číslo L., v N., v budove Okresného úradu práce Nitra, v období od 01.07.1997 do 16.04.1999,

v roku 1997 v 76 prípadoch, v roku 1998 v 156 prípadoch a v roku 1999 v 33 prípadoch, naviedol k uzavretiu krátkodobého pracovného pomeru s firmou M. V. – S. A. P. P. N., osoby uchádzajúce sa o zamestnanie (ďalej len uchádzač) s podmienkou, že sú povinní pod zámienkou školenia vyplatiť mu sumu najmenej 3.500,- Sk, t.j. 116,18 eur, ktorú určil obžalovaný v závislosti podľa toho, akú výšku mesačnej mzdy v rozmedzí od 8.000,- Sk, t.j. 265,55 eur do 14.500,- Sk, t.j. 481,41 eur, danému uchádzačovi uviedol do pracovnej zmluvy a následne týmto osobám vypracoval potrebnú dokumentáciu preukazujúcu krátkodobý pracovný pomer a výplatu mzdy, ku ktorej však v skutočnosti nedošlo, pričom mal vedomosť o tom, že vykonávali iba činnosť za účelom získania ďalších osôb pre rovnaký postup obžalovaného a tieto doklady podľa jeho usmernenia predkladali uchádzači k žiadosti o podporu v nezamestnanosti príslušným okresným úradom práce, ktoré týmto vyplatili sumu najmenej 8.060.438,- Sk, t.j. 267.557,52 eur ku škode Národného úradu práce, v súčasnosti jeho právneho nástupcu Sociálnej poisťovne, so sídlom Ul. 29. augusta, Bratislava.

Krajský súd za to obžalovanému uložil podľa § 250 ods. 4 Tr. zák. za použitia § 35 ods. 1 Tr. zák. a § 40 ods. 1, ods. 5 písm. c/ Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) rokov, pričom výkon uloženého trestu podľa § 58 ods. 1 písm. a/, § 59 ods. 1 Tr. zák. obžalovanému podmiennečne odložil na skúšobnú dobu 3 (troch) rokov.

Podľa § 53 odsek 1, odsek 2 písmeno a/, § 54 odsek 1 Tr. zák. súd uložil obžalovanému peňažný trest v sume 3.300,- eur.

Podľa § 54 ods. 2 Tr. zák. vymožená suma peňažného trestu pripadá štátu.

Podľa § 54 odsek 3 Trestného zákona pre prípad, že by výkon trestu mohol byť úmyselne zmarený, ustanovil obžalovanému náhradný trest odňatia slobody vo výmere jedného roku.

Podľa § 229 ods. 1 Tr. por. bola Sociálna poisťovňa, so sídlom Ul. 29. augusta, Bratislava s nárokom na náhradu škody odkázaná na konanie o veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie obžalovaný Mgr. M. V., ktoré odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu.

V písomných dôvodoch odvolania v prvom rade namietal, že výroková časť rozsudku je prevzatá z obžaloby a nie je v nej zohľadnená jeho obrana ani okolnosti uvedené v predchádzajúcich rozhodnutiach najvyššieho súdu. Z rozsudku vyplýva, že skutkový stav, najmä výška škody, nebol zistený. Výška škody bola prevzatá z dokumentu vypracovaného úradom práce, a ten ako škodu uvádza celú sumu nákladov na podpory v nezamestnanosti u všetkých zamestnancov, ktorí požiadali o sprostredkovanie zamestnania a vznikol im na ňu nárok. Namietal tiež závery znalca Ing. L. B. a vytýkal mu neznalosť zákonov o nemocenskom poistení a sociálnom zabezpečení. Poukázal na rozpory vo výpovediach svedkov, preto nemôže súhlasiť s odôvodnením uvedenom v napadnutom rozsudku. Je presvedčený, že trestné činy v rozsahu, ako mu je kladené za vinu, neboli preukázané a jeho obrana nebola vykonaným dokazovaním plnohodnotne vyvrátená. V závere svojho odvolania poukázal, že trestné konanie sa vedie už 12 rokov, čo je neprimerane dlhý čas, preto žiadal jeho odvolaniu vyhovieť, zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací postupujúc vzhľadom na ustanovenie § 564 ods. 4 Tr. por. (zákona č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov), účinného od 1. januára 2006, podľa predpisov dovtedy účinných, t.j. zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov, po zistení, že neprichádza do úvahy rozhodnutie podľa § 253, preskúmal podľa § 254 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým mohol odvolateľ podať odvolanie, ako i správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, prihliadajúc i na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané a zistil, že konanie, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku, trpí podstatnou chybou, ktorú nemožno odstrániť na verejnom zasadnutí a z toho dôvodu je potrebné o odvolaní obžalovaného rozhodnúť na neverejnom zasadnutí (§ 263 ods. 1 písm. b/ Tr. por.).

V prvom rade je potrebné uviesť, že v prerokúvanej veci bola obžaloba prvýkrát podaná na krajskom súde ešte 21. júla 2000 pod č. 2 Kv 84/99, pričom skutok popísaný v obžalobe bol v obžalobe právne posúdený ako trestný čin podvodu podľa

§ 250 ods. 1, 5 Tr. zák. spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Tr. zák. a trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 1 Tr. zák.

Súd prvého stupňa vo veci prvýkrát rozhodol uznesením z 8. februára 2001 pod sp. zn. 1 T 35/2000, ktorým podľa § 188 ods. 1 písm. e/ Tr. por. vrátil vec prokurátorovi na došetrenie. Proti tomuto uzneseniu podal prokurátor sťažnosť, ktorú Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 25. apríla 2001 sp. zn. 2 To 15/2001 na neverejnom zasadnutí podľa § 148 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol. Vo svojom rozhodnutí poukázal na nezrovnalosti vo výpovediach svedkov, nezrovnalosti v skutkových zisteniach a taktiež poukazoval na nesprávnu právnu kvalifikáciu skutkov uvedených v obžalobe a dával do pozornosti ustanovenie § 16 ods. 1 Tr. zák. o časovej pôsobnosti Trestného zákona.

Po došetrení prokurátor podal na príslušnom súde 12. júna 2003 novú obžalobu v podstate na nezmenenom skutkovom základe, pričom nezmenil ani právnu kvalifikáciu konania obžalovaného. Po vykonanom dokazovaní krajský súd vo veci rozhodol rozsudkom zo 17. mája 2007 pod sp. zn. 2 T 4/2003, ktorým uznal obžalovaného za vinného z návodu na trestný čin podvodu podľa § 10 ods. 1 písm. b/, § 250 ods. 1, 5 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 227/2005 Z.z. a trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 1 Tr. zák., ktorej trestnej činnosti sa mal dopustiť na skutkovom základe, že

ako súkromný podnikateľ na základe živnostenských listov č. Ž. zo dňa 20.11.1995 a č. Z. zo dňa 1.4.1997 vydaných bývalým Okresným úradom v Nitre, oprávňujúcich ho na vykonávanie ohlasovanej živnosti v odbore vydavateľská činnosť, sprostredkovateľská činnosť a iné, pod obchodným názvom M. V. – S. A. P. P. P., so sídlom na N. M. číslo X., v N., v budove Okresného úradu práce Nitra, v období od 01.07.1997 do 16.04.1999,

v roku 1997 v 76 prípadoch, v roku 1998 v 156 prípadoch a v roku 1999 v 33 prípadoch, naviedol k uzavretiu krátkodobého pracovného pomeru s firmou M. V. – S. A. P. P. P. N., osoby uchádzajúce sa o zamestnanie (ďalej len uchádzač) s podmienkou, že sú povinní pod zámienkou školenia vyplatiť mu sumu od 3.500,- Sk do 5.500,- Sk, ktorú určil obžalovaný v závislosti podľa toho, akú výšku mesačnej mzdy v rozmedzí od 8.000,- Sk do 14.500,- Sk danému uchádzačovi uviedol do pracovnej zmluvy a následne týmto osobám vypracoval potrebnú dokumentáciu

preukazujúcu krátkodobý pracovný pomer a výplatu mzdy, ku ktorej však v skutočnosti nedošlo, pričom mal vedomosť o tom, že vykonávali iba činnosť za účelom získania ďalších osôb pre rovnaký postup obžalovaného a tieto doklady podľa jeho usmernenia predkladali uchádzači k žiadosti o podporu v nezamestnanosti príslušným okresným úradom práce, ktoré týmto vyplatili sumu najmenej 8.060.438,- Sk ku škode Sociálnej poisťovne, so sídlom Ul. 29. augusta, Bratislava.

Za uvedenú trestnú činnosť obžalovanému uložil podľa § 250 ods. 5 Tr. zák. za použitia § 35 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov a 6 (šesť) mesiacov, pričom na výkon uloženého trestu zaradil obžalovaného podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. do I. (prvej) nápravno výchovnej skupiny. Obžalovanému tiež uložil peňažný trest a trest zákazu činnosti vykonávať podnikateľskú činnosť na základe živnostenského zákona a poškodená S. P. bola uvedeným rozsudkom odkázaná s nárokom na náhradu škody na konanie o veciach občianskoprávných.

Na základe odvolania obžalovaného vo veci rozhodol najvyšší súd uznesením z 27. septembra 2007 sp. zn. 5 To 2/2007, ktorým podľa § 258 ods. 1 písm. b/, c/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a vec podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. V dôvodoch svojho rozhodnutia najvyšší súd opätovne vytkol súdu prvého stupňa, že vo veci nedostatočne zistil skutkový stav, nevykonal vo veci všetky potrebné dôkazy, nevyrovnal sa s obranou obžalovaného a najmä skutočnosť, že rozhodnutie bolo nepreskúmateľné, pretože jeho odôvodnenie nezodpovedalo ustanoveniu § 125 Tr. por.

Po vrátení vecí krajský súd vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie na viacerých hlavných pojednaniach, ktorých sa obžalovaný spočiatku osobne zúčastňoval. Dňa 5. novembra 2009 však prísediaci Mgr. M. H. oznámil súdu, že vážne ochorel, podrobuje sa chemoterapii, a preto sa viac nezúčastní na zasadnutiach senátu. Z toho dôvodu bolo potrebné vykonať celé hlavné pojednávanie od začiatku, v senáte zloženom iba zo sudcov z povolania. Ďalšie hlavné pojednania sa už vykonávali na žiadosť obžalovaného v jeho neprítomnosti a po rozsiahlom dokazovaní senát rozhodol vo veci napadnutým rozsudkom.

Podľa § 125 Tr. por. ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne vyloží, ktoré skutočnosti vzal za dokázané a o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovел návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak boli do rozsudku pojaté ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky.

Po preskúmaní rozsudku a postupu krajského súdu v konaní po jeho formálnej stránke musí najvyšší súd, rovnako ako v ostatnom uznesení v predmetnej veci, ktorým zrušil predchádzajúci rozsudok krajského súdu konštatovať, že napadnutý rozsudok je znovu nepreskúmateľný, pretože odôvodnenie písomného vyhotovenia nezodpovedá ustanoveniu § 125 Tr. por.

V tejto súvislosti najvyšší súd pripomína, že ťažisko presvedčivosti rozsudku spočíva v jeho odôvodnení. Len spravodlivý a presvedčivý rozsudok môže splniť výchovný účinok na páchateľa a ostatných členov spoločnosti. Každý výrok rozsudku musí byť odôvodnený síce stručne, ale zo znenia vyššie citovaného ustanovenia vyplýva, že aj presvedčivo tak, aby rozhodnutie súdu bolo preskúmateľné. O tom, ktorú skutočnosť možno považovať za dokázanú, rozhoduje súd na základe vykonaného dokazovania, pričom jednotlivé dôkazy či už v prospech alebo neprospech obžalovaného, hodnotí podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne. Len súd môže na základe vykonaného dokazovania v priebehu hlavného pojednávania zistiť skutočnosti závažné pre rozhodnutie o vine obžalovaného. Tomuto výhradnému právu však zodpovedá povinnosť súdu uložená ustanovením § 125 Tr. por., v zmysle ktorého musí súd v odôvodnení rozsudku stručne ale jasne a výstižne uviesť, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov.

Úlohou krajského súdu je na základe vykonaného dokazovania ustáliť, čo zo skutkového deja uvedeného v obžalobe sa podľa jeho presvedčenia stalo a za akých okolností. Následne zistené skutočnosti posudzuje z hľadiska hmotného práva. V odôvodnení rozsudku sa musí táto činnosť a jej výsledky odzrkadliť, t.j. musia tu byť zhrnuté úvahy rozhodujúce pri vyhodnocovaní dôkazov, v ktorých je nutné uviesť, čo mal súd po skutkovej stránke

za preukázané a prečo sa tak stalo. Rozsudok, ktorý nevyhovuje týmto zákonným požiadavkám je zmätočný a nepreskúmateľný. Týmto podstatným nedostatkom je v celom rozsahu postihnutý odsudzujúci výrok napadnutého rozsudku, pretože z jeho odôvodnenia nie je zrejmé, čo vlastne súd po skutkovej stránke vzal za preukázané a na základe akých vykonaných dôkazov. Fakticky až na malé zmeny je odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa totožné s tým, ktoré mu najvyšší súd vyčítal v ostatnom svojom rozhodnutí. Znovu sa nedá zistiť, na základe čoho súd ustálil skutkový stav, preto námietky obžalovaného uvedené v odvolaní sú opodstatnené.

V súvislosti s napadnutým rozsudkom je potrebné krajskému súdu vytknúť i ďalšie pochybenia týkajúce sa právnej kvalifikácie konania obžalovaného. Už najvyšší súd vo svojom uznesení z 25. apríla 2001 sp. zn. 2 To 15/2001 upriamoval pozornosť krajského súdu na ustanovenie § 16 ods. 1 Tr. zák. o časovej pôsobnosti zákonov. V posudzovanej veci krajský súd ustálil, že trestná činnosť obžalovaného bola ukončená 16. apríla 1999. V tom čase bol účinný až do 31. augusta 1999 Trestný zákon v znení zák. č. 129/1998 Z.z. Trestný zákon v znení zák. č. 129/1998 Z.z. poznal pri trestnom čine podvodu podľa § 250 iba štyri odseky, pričom škoda veľkého rozsahu bola upravená v odseku 4, podľa ktorého bolo možné páchatel'ovi tohto trestného činu uložiť trest odňatia slobody od 5 do 12 rokov. Krajský súd vo výroku odsudzujúceho rozsudku však právne posúdil konanie obžalovaného ako návod na trestný čin podvodu podľa § 10 ods. 1 písm. d/ k § 250 ods. 1, 4 Tr. zák. v znení zák. č. 183/1999 Z.z. Opomenul, že uvedený zákon účinný od 1. septembra 1999 doplnil ustanovenie § 250 o nový odsek 3, čím sa zmenilo číslovanie nasledujúcich odsekov a pôvodný odsek 4 (obsahujúci kvalifikovanú skutkovú podstatu dopadajúcu na konanie, ktorým páchatel' trestným činom podvodu spôsobil škodu veľkého rozsahu) dostal nové číselné označenie „ods. 5“. Následne bol obžalovanému ukladaný trest aj s použitím § 40 ods. 1, ods. 5 písm. c/ Tr. zák. Trestný zákon v znení zák. č. 183/1999 Z.z. však v ustanovení § 40 obsahoval iba štyri odseky. Až novela Trestného zákona zákonom č. 457/2003 Z.z. účinná od 1. decembra 2003 zaviedla do tohto ustanovenia päť odsekov.

V dôvodoch napadnutého rozhodnutia (str. 8) však krajský súd uvádza, že konanie obžalovaného posudzoval a trest ukladal podľa Trestného zákona v znení zák. č. 227/2005 Z.z. s poukazom na § 16 ods. 1 Tr. zák. Odôvodnenie rozhodnutia je vzhľadom na výrokovú časť potom zmätočné. Okrem toho aj odôvodnenie výroku o treste je nedostatočné. V tomto smere chýbajú bližšie úvahy súdu o druhu a výmere trestu.

Vzhľadom na zistené pochybenia súdu prvého stupňa najvyšší súd zrušil napadnutý rozsudok podľa § 258 ods. 1 písm. b/, c/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 a podľa § 259 ods. 1 Tr. por. prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Úlohou krajského súdu bude znovu podrobnejšie vypočúť znalca Ing. L. B. a závery jeho znaleckého posudku vyhodnotiť spolu s ostatnými dôkazmi, aby našli odozvu aj v následnom odôvodnení rozhodnutia. Krajský súd je povinný vykonať aj prípadné ďalšie úkony, vykonanie ktorých sa ukáže ako aktuálne v rámci prerokovávaní veci, a to v záujme náležitého zistenia skutkového stavu a svoje rozhodnutie tiež riadne v zmysle požiadaviek zakotvených v ustanovení § 125 Tr. por. odôvodniť.

Nakoľko napadnutý rozsudok bol zrušený len na podklade odvolania obžalovaného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech (§ 264 ods. 2 Tr. por.)

P o u ě n i e : **Protí tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.**

V Bratislave 29. novembra 2012

JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Protušová